

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODJEL

ODLUKA O DOPUŠTENOSTI

Zahtjev br. 36659/04
Adrian Mihai IONESCU
protiv Rumunjske

Europski sud za ljudska prava (Treći odjel), zasjedajući 1. lipnja 2010.
godine u vijeću u sastavu:

g. Josep Casadevall, predsjednik,
gđa Elisabet Fura,
g. Corneliu Bîrsan,
gđa Alvina Gyulumyan,
g. Egbert Myjer,
gđa Ineta Ziemele,
gđa Ann Power, suci,

i g. Stanley Naismith, tajnik Odjela,
uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen dana 01. listopada
2004. godine,

uzimajući u obzir očitovanje Vlada tužene države, te odgovor
podnositelja zahtjeva na isto očitovanje
nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelj zahtjeva, g. Adrian Mihai Ionescu, je rumunjski
državljanin rođen 1974. godine i živi u Bukureštu. Rumunjsku vladu
("Vlada") zastupao je njihov zastupnik, g. Răzvan-Horațiu Radu iz
Ministarstva vanjskih poslova.

A. Okolnosti predmeta

2. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

3. Tužbom podnesenom Okružnom sudu u Bukureštu podnositelj zahtjeva je od međunarodnog cestovnog prijevoznika trgovačkog društva ("trgovačko društvo") na ime naknade štete potraživao 90 eura (EUR), navodeći da to trgovačko društvo nije ispunilo svoje ugovorne obveze.

4. Tvrdio je da u odnosu na povratno putovanje od Bukurešta do Madrida, koje ga je koštalo 190 EUR, trgovačko društvo nije ispunilo sigurnosne uvjete i uvjete udobnosti koje je navelo u svojim reklamnim materijalima, i to osiguranje sjedala koja se potpuno spuštaju, promjenu autobusa u Luksemburgu i šest vozača na raspolaganju.

5. Dana 6. siječnja 2004. godine zatražio je predočenje mjerodavnih putnih isprava koje su bile u posjedu tuženog trgovačkog društva.

6. Sud je svojom presudom od 7. siječnja 2004. godine odbio njegovu tužbu. Nakon što je ispitao odredbe ugovora o prijevozu, utvrdio je da u njemu nije naveden niti jedan od uvjeta na koje se pozivao podnositelj zahtjeva. Sud nije donio odluku o zahtjevu za predočenje određenih dokaza.

7. U svojoj reviziji koja je zaprimljena u tajništvu suda dana 22. siječnja 2004. godine podnositelj zahtjeva pobijao je tu presudu. U obrazloženju revizije, koje je dostavio u tajništvo istoga dana, naveo je da se pobijana presuda temelji na prijepornim osnovama, da je ona rezultat pogrešne primjene prava i da je njome prekršeno pravo. Podnositelj zahtjeva je dodao da sud nije odlučio o određenim prijedlozima obrane koji su bili presudni za ishod spora i da je pogrešno tumačio predmet postupka.

8. Svoje je tvrdnje razradio pozivajući se na Građanski zakonik i na tumačenje ugovornih odredbi.

9. Predmet je proslijeđen Viskom kasacijskom sudu ("Visoki sud"). Na temelju Zakonika o kaznenom postupku koji je tada bio na snazi, na tu se reviziju primjenjivalo dvostupanjsko ispitivanje: prvo bi Visoki bi sud bez prisutnosti javnosti donio odluku o njejoj dopuštenosti, te bi nakon toga, ako bi bilo utvrđeno da je dopuštena, osnovanost pobijane presude bila ispitivana na javnoj raspravi.

10. Dana 26. veljače 2004. godine podnositelj zahtjeva je dostavio "očitanje o dopuštenosti žalbe" u kojemu je tvrdio da treba utvrditi da je dopuštena jer su bili zadovoljeni materijalni i procesni uvjeti.

11. U konačnoj presudi donesenoj bez prisutnosti javnosti dana 2. travnja 2004. godine, bez nazočnosti stranaka, koje nisu bile pozvane, Visoki sud je utvrdio da je revizija ništava, temeljem članka 302-1, stavka 3. Zakona o građanskom postupku koji je tada bio na snazi, s osnove da u njoj nisu bili navedeni razlozi zašto bi odluka Okružnog suda bila navodno nezakonita.

12. Dana 3. kolovoza 2004. godine podnositelj zahtjeva je zatražio da se ta presuda stavi izvan snage, navodeći da je ona rezultat očigledne pogreške Visokog suda, jer je on obrazloženje revizije izložio u dokumentu podnesenom 22. siječnja 2004. godine. Uz to je prigovorio da postupak pred Visokom sudom nije bio javan.

13. U svojoj je presudi od 26. siječnja 2005. godine Visoki sud odbio njegov zahtjev s osnove da protiv presude od 2. travnja 2004. godine nije dopuštena žalba.

B. Mjerodavno domaće pravo

14. Zakon o građanskom postupku (izmijenjen i dopunjen Hitnom uredbom Vlade br. 58 od 25. lipanj 2003.), kako je glasilo u relevantno vrijeme, sadržavao je sljedeće odredbe:

Članak 299.

"O reviziji odlučuje Visoki kasacijski sud, osim ako je zakonom drugačije propisano."

Članak 302-1., stavak 3.

"Kako ne bi bila utvrđena ništavom, u reviziji trebaju biti navedene osnove navodne nezakonitosti te treba sadržavati odgovarajuće obrazloženje..."

Članak 304.

"Stavljanje izvan snage ili ukidanje presude može se zatražiti samo u sljedećim slučajevima i iz sljedećih razloga.

1. ako je vijeće sastavljeno protivno zakonskim odredbama,
2. ako su presudu donijeli suci koji nisu postupali u predmetu pri donošenju odluke o osnovanosti;
3. ako je presuda donesena iako je nadležan bio neki drugi sud;
4. ako je sud prekoračio svoju nadležnost;
5. ako je presuda donesena protivno postupovnim pravilima čija povreda povlači sankciju ništavosti...;
6. ako je presuda donesena *ultra petita*;
7. ako u presudi nisu dani razlozi ili ako se osniva na obrazloženju koje je kontradiktorno ili nije povezano s predmetom postupka,
8. ako je, zbog pogrešnog tumačenja, sud izmijenio predmet postupka iako je taj predmet bio jasan i nesporan;
9. ako se presuda ne osniva na zakonu, ako je njome povrijeđen zakon, ili ako je rezultat pogrešne primjene prava;
10. ako sud nije presudio o određenim prijedlozima obrane ili o određenim dokumentima koji su bili presudni za ishod spora."

Članak 304., stavak -1.

"Revizija protiv presude protiv koje nije dozvoljena redovna žalba neće biti ograničena na situacije predviđene člankom 304., već će žalbeni sud biti ovlašten ispitati sve vidove predmeta. "

Članak 308., stavci 1. i 4.

"Predsjednik suda koji zaprimi reviziju imenovat će vijeće od tri suca za donošenje odluke o njenoj dopuštenosti...

Ako suci budu jednoglasni u nalazu da nisu ispunjeni uvjeti za dopuštenost, ili ako nađu da osnove revizije i tvrdnje uz reviziju ne odgovaraju onima navedenim u članku 304., trebaju utvrditi da je revizija ništava ili, ako je to odgovarajuće, odbiti je obrazloženom odlukom, bez pozivanja stranaka, te protiv te odluke nije dopuštena žalba. "

15. Zakonom br. 195 do 25. svibnja 2004. godine kojim je dalje izmijenjen i dopunjen Zakon o građanskom postupku ukinute su odredbe Hitne naredbe br. 58/2003 koje se odnose na isključivu nadležnost Visokog kasacijskog suda da odlučuje o revizijama, zajedno s odredbama koje se odnose na prethodno ispitivanje njihove dopuštenosti. Sada revizije ispituju sudovi koji su neposredno iznad onih koji su donijeli presudu u prvom stupnju ili po žalbi, bez prethodnog ispitivanja njihove dopuštenosti, u skladu s redovnim postupkom predviđenim Zakonom o građanskom postupku.

PRIGOVORI

16. Pozivajući se na članak 6., stavak 1. Konvencije, podnositelj zahtjeva prigovara da Okružni sud nije odlučio o njegovom zahtjevu za predočenje dokaza, da postupak pred Visokim sudom nije bio javan i, na kraju, da nije imao pristup Visokom sudu u svrhu ulaganja žalbe protiv presude od 7. siječnja 2004. godine.

17. Pozivajući se na članak 13. Konvencije, prigovara da revizija protiv navedene presude nije djelotvorno pravno sredstvo i da nije bilo nikakvog pravnog sredstva kojim bi pobijao presudu od 2. travnja 2004. godine.

PRAVO

18. Podnositelj zahtjeva je podnio jedan broj prigovora temeljem članka 6., stavka 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

Članak 6., stavak 1.

"Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da sud pravično. ... ispita njegov slučaj...."

Članak 13.

Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.

19. Kao prvo, glede postupka pred Okružnim sudom, podnositelj zahtjeva navodi da je sud propustio donijeti odluku o njegovom zahtjevu za predočenje dokaza.

20. Sud na početku ponavlja da je pitanje dopuštenosti dokaza prvenstveno uređeno nacionalnim pravom, i da je na nacionalnim sudovima da procijene je li odgovarajuće izvesti neki dokaz. Zadatak Suda nije niti ispitivanje zahtjeva koji se tiče činjeničnih ili pravnih pogrešaka, koje su navodno počinili domaći sudovi.

21. S obzirom na sav materijal koji ima u posjedu, i u mjeri u kojoj je nadležan ispitati dane navode, Sud nalazi da je Okružni sud proveo potpuno neovisnu ocjenu svih okolnosti predmeta i raznih dokaza koje su iznijele stranke te dao odgovarajuće obrazloženje svoje presude. Presuda je donesena nakon kontradiktornog postupka tijekom kojega je podnositelj zahtjeva mogao iznijeti svoje očitovanje i pravne osnove koje je smatrao potrebnima, zajedno s tvrdnjama u potporu svojeg stava. Stoga se ne može

smatrati da u postupku nisu poštovani zahtjevi poštenosti iz članka 6., stavka 1. Konvencije.

22. Slijedi da ovaj prigovor treba odbiti kao očigledno neosnovan na temelju članka 35., stavaka 3. i 4. Konvencije.

23. Kao drugo, glede ispitivanja njegove revizije od strane Visokog kasacijskog suda, podnositelj zahtjeva prigovara da postupak nije bio javan i da je utvrđeno da je revizija ništava. Također prigovara da nije bilo nikakvog pravnog sredstva za pobijanje presude Visokog suda.

24. Vlada priznaje da je pravo podnositelja zahtjeva na pristup sudu bilo podvrgnuto ograničenjima, ali tvrdi da su uvjeti dopuštenosti revizije bili spojivi s uvjetima iz Konvencije. Navode da podnositelj zahtjeva nije ispunio procesne uvjete navedene u Zakoniku o građanskom postupku, jer nije izričito naveo predmete na koje se htio pozvati, a u kojima je takva revizija bila dostupna.

25. Nadalje ukazuju da je Visoki sud ispitao navode podnositelja zahtjeva i zaključio da mu njegove tvrdnje nisu omogućile da njegove prigovore poveže s predmetima u kojima su takve revizije bile dostupne. Vlada je zaključila da je do poništenja revizije došlo zbog nehaja podnositelja zahtjeva.

26. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je odlukom kojom je utvrđeno da je njegova revizija ništava povrijeđeno njegovo pravo na pristup sudu. Navodi da je u svojem podnesku od 22. siječnja 2004. godine citirao i razradio odredbe članka 304. Zakona o građanskom postupku. Tako je zauzeo stav da se je Visoki sud ograničio na čisto formalno ispitivanje njegove revizije i da ju je proizvoljno odbacio.

27. Sud na početku nalazi da su prigovori podnositelja zahtjeva u odnosu na postupak pred Visokim sudom u podlozi prigovora koji se odnose na poništenje njegove revizije, te se mogu sagledati u kontekstu njegovog prava na pristup sudu.

28. Sud nadalje bilježi da je člankom 35. Konvencije, kako je izmijenjen Protokolom br. 14., koji je stupio na snagu 1. lipnja 2010. godine, propisano kako slijedi:

“3. 3. Sud će proglasiti nedopuštenim svaki pojedinačni zahtjev podnesen na temelju članka 34. ako:

a) zahtjev smatra inkompatibilnim s odredbama Konvencije i dodatnih protokola, očito neosnovanim ili zloupotrebom prava na podnošenje zahtjeva, ili

b) smatra da podnositelj nije pretrpio značajnu štetu, osim ako interesi poštivanja ljudskih prava zajamčenih Konvencijom i dodatnim protokolima traže ispitivanje osnovanosti zahtjeva te pod uvjetom da se na toj osnovi ne odbaci niti jedan slučaj koji nije propisno razmotren pred domaćim sudom.

29. U ovome predmetu Sud nalazi da prigovor temeljem članka 6. Konvencije nije nespojiv s odredbama Konvencije ili Protokola uz nju, niti je očigledno neosnovan i ne predstavlja zluporabu prava na podnošenje

zahtjeva u smislu članka 35., stavka 3. (a) Konvencije, kako je izmijenjen i dopunjen Protokolom br. 14.

30. Međutim, uzimajući u obzir stupanje na snagu Protokola br. 14., Sud nalazi potrebnim ispitati, na vlastitu inicijativu, treba li se u ovome predmetu primijeniti novi kriterij dopuštenosti predviđen člankom 35., stavkom 3. (b) Konvencije kako je izmijenjen i dopunjen (vidi, *mutatis mutandis*, između mnogo predmeta u kojima je Sud ispitao poštovanje uvjeta dopuštenosti na vlastitu inicijativu, predmete *Walker v. the United Kingdom* (dec.), br. 34979/97, ECHR 2000-I; *Blečić v. Croatia* [GC], br. 59532/00, § 63, ECHR 2006-III i *Șandru and Others v. Romania*, br. 22465/03, §§ 50 et seq., 8. prosinca 2009.).

31. Kao što je navedeno u stavku 79. Obrazloženja uz Protokol br. 14.: "Novi kriterij može dovesti do utvrđenja da su nedopušteni određeni predmeti u kojima bi bez tog kriterija mogla biti donesena presuda. Međutim, njegov je vjerojatni glavni učinak da će dugoročno omogućiti brže rješavanje neosnovanih predmeta".

32. Sud bilježi da je glavni vid ovoga novoga kriterija to je li podnositelj zahtjeva pretrpio neku značajnu štetu.

33. Iako pojam "značajne štete" nije do danas tumačen, na njega se upućivalo u odvojenim mišljenjima uz presude u predmetima *Debono v. Malta* (br. 34539/02, 7. veljače 2006.), *Miholapa v. Latvia* (br. 61655/00, 31. svibnja 2007.), *O'Halloran and Francis v. the United Kingdom* ([GC], br. 15809/02 i 25624/02, ECHR 2007-VIII) i *Micallef v. Malta* ([GC], br. 17056/06, ECHR 2009-...).

34. Ova mišljenja pokazuju da se nedostatak takve štete može osnivati na kriterijima kao što su financijski učinak predmeta spora ili važnost predmeta za podnositelja zahtjeva. S tim je u vezi vrijedno primijetiti da je beznačajnost zahtjeva bila odlučni čimbenik u nedavnoj odluci kojom je Sud utvrdio da je zahtjev nedopušten (vidi predmet *Bock v. Germany* (dec.), br. 22051/07, 19. siječnja 2010.).

35. U ovome predmetu Sud bilježi da je navodni financijski gubitak podnositelja zahtjeva zbog toga što nije ispunjen ugovor o prijevozu bio ograničen. Iznos o kojemu je riječ, prema vlastitoj procjeni podnositelja zahtjeva, bio je 90 eura sa svih osnova štete, i nema nikakvih dokaza da bi njegove financijske okolnosti bile takve da bi ishod predmeta imao značajan učinak na njegov osobni život.

36. U takvim okolnostima Sud nalazi da podnositelj zahtjeva nije pretrpio nikakvu "značajnu štetu" u ostvarivanju svoga prava na pristup sudu.

37. Glede pitanja traži li poštovanje ljudskih prava kako su definirana u Konvenciji i Protokolima uz nju ispitivanje osnovanosti zahtjeva, Sud ukazuje da je već presudio da poštovanje ljudskih prava ne traži od njega da nastavi s ispitivanjem zahtjeva kada se, na primjer, mjerodavno pravo izmijenilo, a slična su pitanja riješena u ostalim predmetima pred Sudom

(vidi predmet5 *Léger v. France* (brisanje) [GC], br. 19324/02, § 51, ECHR 2009-...).

38. U ovome predmetu Sud primjećuje da su odredbe koje se tiču prethodnog ispitivanja dopuštenosti revizija ukinute i da se takve revizije sada ispituju u skladu s redovnom postupkom predviđenim Zakonom o građanskom postupku.

39. U takvim okolnostima, s obzirom na to da je pitanje pred Sudom samo od povijesnog interesa, te da je Sud već imao brojne prilike presuditi o primjeni postupovnih pravila od strane domaćih sudova (vidi, na primjer, predmete *Běleš and Others v. the Czech Republic*, br. 47273/99, § 69, ECHR 2002-IX; *Zvolský and Zvolská v. the Czech Republic*, br. 46129/99, § 55, ECHR 2002-IX; *L'Erablière A.S.B.L. v. Belgium*, br. 49230/07, § 38, ECHR 2009-...i*Sâmbata Bihor Greco-Catholic Parish v. Romania*, br. 48107/99, § 63, 12. siječnja 2010.), Sud nalazi da poštovanje ljudskih prava ne traži od njega da nastavi ispitivanje ovoga prigovora.

40. I na kraju, glede trećeg uvjeta novog kriterija dopuštenosti prema kojemu domaći sud treba "propisno razmotriti" predmet, Sud bilježi da je osnovanost tužbe podnositelja zahtjeva ispitao Okružni sud u Bukureštu. Stoga je podnositelj zahtjeva mogao iznijeti svoje tvrdnje u kontradiktornom postupku pred barem jednim domaćim sudom.

41. Dakle, tri uvjeta novog kriterija dopuštenosti su zadovoljena, te Sud nalazi da se treba utvrditi kako je ovaj prigovor nedopušten temeljem članka 35., stavaka 3. (b) i 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

Utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Stanley Naismith
zamjenik tajnika

Josep Casadevall
predsjednik